

Αριθμός 1636**ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΦΟΡΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΠΟΥ ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΔΥΝΑΜΕΙ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 10 ΤΩΝ ΠΕΡΙ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΩΝ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΝΟΜΩΝ ΤΟΥ 2001 ΕΩΣ 2020**

Η Έφορος Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων (εφεξής η «Έφορος»), ασκώντας τις εξουσίες που της παρέχονται δυνάμει του άρθρου 10 των περί Ελέγχου των Κρατικών Ενισχύσεων Νόμων του 2001 έως 2020 (εφεξής ο «Νόμος»), εκδίδει την ακόλουθη Απόφαση σε σχέση με το Μέτρο ενίσχυσης που πιλοφορείται:

«Προγράμματα RESTART 2016 - 2020 για Έρευνα, Τεχνολογική Ανάπτυξη και Καινοτομία του Ιδρύματος Έρευνας και Καινοτομίας» (εφεξής το «Μέτρο»)

Α. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ - ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ (ΣΤΟΧΟΙ - ΠΥΛΩΝΕΣ) - ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Στις 12 Μαρτίου 2024 κοινοποιήθηκε από το Ίδρυμα Έρευνας και Καινοτομίας (εφεξής η «Αρμόδια Αρχή»), στην Έφορο, το Μέτρο, με ενσωματωμένες σ' αυτό προτιθέμενες τροποποιήσεις, οι οποίες αφορούν:

- α) στην αύξηση του προϋπολογισμού του Μέτρου ως αυτό είχε εγκριθεί με την Απόφαση της Εφόρου με αρ. 445 και ημερομ. 24 Νοεμβρίου 2023, από €240.155.000 σε €261.405.000,
- β) την προσθήκη των εξής Προγραμμάτων: i) «Τεχνολογίες Διαστήματος», ii) «Ανάπτυξη Καινοτόμων Επιχειρήσεων με Πρωτοποριακές Τεχνολογίες στις Διεθνείς Αγορές (DISRUPT)», iii) την προσθήκη της Πρόσκλησης «Accelerating Farming Systems Transition (AGROECOLOGY)» στο Πρόγραμμα «Ευρωπαϊκές Συμπράξεις», και την παράταση της περιόδου υποβολής προτάσεων για τις Προσκλησεις του εν λόγω Προγράμματος από τις 31.12.2023 στις 30.6.2024,
- γ) την πρόνοια για ανακοίνωση Προσκλησεων Υποβολής Προτάσεων στο Πρόγραμμα «Ευρωπαϊκές Πρωτοβουλίες – Τοπική Ανάπτυξη» τον Μάρτιο του 2024,
- δ) την ανακοίνωση Προσκλησεων του Προγράμματος «ΜΕΤΑΔΙΔΑΚΤΩΡ» τον Απρίλιο του 2024,
- ε) την πρόβλεψη για δυνατότητα υποβολής προτάσεων στο Πρόγραμμα «Νησιδεις Αριστείας» έως τον Απρίλιο του 2024,
- στ) την πρόβλεψη για δυνατότητα υποβολής προτάσεων στο Πρόγραμμα «Ανάπτυξη και Προώθηση Διεθνών Ανταγωνιστικών Καινοτόμων Προϊόντων και Υπηρεσιών από Υφιστάμενες Επιχειρήσεις (INNOVATE)» έως τον Ιούνιο του 2024,
- ζ) την πρόβλεψη για δυνατότητα υποβολής προτάσεων στο Πρόγραμμα «Κουπόνια Καινοτομίας» έως τον Μάρτιο του 2024, τη δυνατότητα υποβολής προσκλησεων στο Πρόγραμμα «Καλλιέργεια Κουλτούρας ΕΤΑΚ» τον Απρίλιο του 2024,
- η) επικαιροποιούνται οι Πίνακες για τις Τυποποιημένες Κλίμακες Κόστους (standard scales of unit costs) ως ένα από τα μέτρα απλοποιήσεων και μείωσης του διοικητικού φόρτου,
- θ) στα προαναφερθέντα Προγράμματα υπό στοιχεία i), ε) και στ), οι δικαιούχοι θα επωφελούνται της «Άμεσης Πρόσβασης» στο πλαίσιο του Κεντρικού Γραφείου Μεταφοράς Γνώσης (ΓΜΓ).

Οι λοιπές προσαρμογές στο Μέτρο αφορούν την προσθήκη αναφορών σε συναφείς με την εφαρμογή του Μέτρου Νομοθεσίες και την επικαιροποίηση αναφορών σε Κανονισμούς των Κρατικών Ενισχύσεων, συγκεκριμένα δε με τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 2023/2831 της Επιτροπής της 13ης Δεκεμβρίου 2023 σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας.

Το Μέτρο, αποτελεί ένα πολυετές αναπτυξιακό πλαίσιο Προγραμμάτων για στήριξη του τομέα της Έρευνας, της Τεχνολογικής Ανάπτυξης και της Καινοτομίας (εφεξής «ΕΤΑΚ») στην Κύπρο, το οποίο συγχρηματοδοτείται από εθνικούς και ευρωπαϊκούς πόρους και υλοποιείται σε συνδυασμό με άλλες εθνικές πρωτοβουλίες και Προγράμματα. Όραμα του Μέτρου είναι η ανάδειξη του τομέα Ε&Α&Κ ως βασικού συντελεστή της οικονομίας της Κύπρου, η αντιμετώπιση οικονομικών και κοινωνικών προκλήσεων και η ανάπτυξη των προϋποθέσεων για επίτευξη αειφόρου ανάπτυξης, σύμφωνα με τις αρχές της αναθεωρημένης Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης για την Κύπρο για την περίοδο 2023-2030, «Ευρώπη 2020» για έξυπνη, αειφόρο και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, του Προγράμματος Πολιτικής Συνοχής «ΘΑΛΕΙΑ 2021-2027» και του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας («Κύπρος το αύριο»).

Στο πλαίσιο αυτό, βασική συνιστώσα αποτελεί η Καινοτομία προς εξασφάλιση ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος για τις επιχειρήσεις και αντιμετώπιση των προβλημάτων της κοινωνίας.

Οι βασικές επιδιώξεις του Μέτρου αποτυπώνονται στους εξής τρεις βασικούς Πυλώνες Στρατηγικής:

- Πυλώνας I: «Έξυπνη Ανάπτυξη».
- Πυλώνας II: «Αειφόρο Σύστημα ΕΤΑΚ».
- Πυλώνας III: «Μετασχηματισμός Συστήματος ΕΤΑΚ».

Σε δεύτερο επίπεδο, κάθε Πυλώνας κατηγοριοποιείται σε επιμέρους Ενότητες με συγκεκριμένη στόχευση ως προς την επίτευξη των βασικών επιδιώξεων και προτεραιοτήτων του Μέτρου.

Σε τρίτο επίπεδο, η κάθε Ενότητα περιλαμβάνει συγκεκριμένα Προγράμματα τα οποία αποτελούν τα εργαλεία και τα μέτρα υλοποίησης των επιμέρους στόχων και προτεραιοτήτων του Μέτρου.

Β. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ:

Βάσει του άρθρου 9Α(α) του Νόμου, η Έφορος αξιολογεί και εγκρίνει, σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 10 αυτού, τις κρατικές ενισχύσεις που χορηγούνται στη Δημοκρατία οι οποίες, σύμφωνα με Κανονισμούς ή Αποφάσεις που εκδίδει η Ευρωπαϊκή Ένωση, απαλλάσσονται από την υποχρέωση της κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108, παράγραφος 3, της ΣΛΕΕ. Επίσης, το άρθρο 10(1) του Νόμου προνοεί ότι η Αρμόδια Αρχή κοινοποιεί

στην Έφορο για έγκριση κάθε μέτρο κρατικής ενίσχυσης που αναφέρεται στην παράγραφο (α) του άρθρου 9Α του Νόμου. Το άρθρο 10(3) του Νόμου απαγορεύει μέτρο κρατικής ενίσχυσης που αναφέρεται στην παράγραφο (α) του άρθρου 9(Α) του Νόμου να τεθεί σε ισχύ στη Δημοκρατία εκτός εάν έχει προηγουμένως εγκριθεί από την Έφορο και έχουν τηρηθεί οι τυχόν όροι που η Έφορος επέβαλε με την εκδοθείσα δυνάμει του εδαφίου (2) του εν λόγω άρθρου Απόφασής της.

Σύμφωνα με το άρθρο 10(5)(α) του Νόμου, σε περίπτωση που η Αρμόδια Αρχή προτίθεται να προχωρήσει σε τροποποίηση μέτρου κρατικών ενισχύσεων εγκριθέντος δυνάμει του άρθρου 10 (1 – 3) του Νόμου, προτού αυτή προβεί στην εφαρμογή τέτοιας τροποποίησης, κοινοποιεί την προτιθέμενη τροποποίηση στην Έφορο και αναμένει την έκδοση απόφασής της αναφορικά με αυτή. Σύμφωνα με το άρθρο 10(5)(β) του Νόμου, η Έφορος, λαμβάνοντας υπόψη τη φύση και την έκταση της κοινοποιηθείσας τροποποίησης, αποφασίζει εντός εύλογου χρονικού διαστήματος κατά πόσο θεωρεί την τροποποίηση μη ουσιώδη, στην οποία περίπτωση ενημερώνει την Αρμόδια Αρχή ότι η αρχική έγκριση του μέτρου κρατικής ενίσχυσης εξακολουθεί να ισχύει ή κατά πόσο θεωρεί την τροποποίηση ουσιώδη, στην οποία περίπτωση εξετάζει το τροποποιηθέν μέτρο ως νέο μέτρο κρατικής ενίσχυσης και εκδίδει νέα απόφαση επ' αυτού.

Σύμφωνα με το άρθρο 4(1) του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 794/2004 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 21ης Απριλίου 2004, σχετικά με την εφαρμογή του Κανονισμού 2015/1589¹, νοείται ως μεταβολή υφιστάμενης ενίσχυσης «κάθε αλλαγή πλην των τροποποιήσεων καθαρά τυπικού ή διοικητικού χαρακτήρα που δεν είναι ικανή να επηρεάσει την εκτίμηση του συμβιβασίμου του εκάστοτε μέτρου ενίσχυσης με την κοινή αγορά». Με βάση το άρθρο 1(γ) του Κανονισμού 2015/1589 του Συμβουλίου της 13ης Ιουλίου 2015 περί λεπτομερών κανόνων για την εφαρμογή του άρθρου 108 της ΣΛΕΕ² οι μεταβολές υφιστάμενων ενισχύσεων αποτελούν νέα ενίσχυση και συνεπώς πρέπει να κοινοποιούνται εκ νέου για έγκριση.

Η αύξηση του προϋπολογισμού του Μέτρου από €240.155.000 σε €261.405.000 δεν αποτελεί μεταβολή δυνάμενη να επηρεάσει την εκτίμηση του συμβιβασίμου του Μέτρου με την κοινή αγορά, αφού η εν λόγω αύξηση δεν υπερβαίνει το 20% της αύξησης προϋπολογισμού με βάση το άρθρο 4(2)(α) του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 794/2004, ώστε η μεταβολή αυτή να επιβάλλει, αφ' εαυτής, την εκ νέου κοινοποίηση του Μέτρου στην Επιτροπή με το έντυπο απλουστευμένης κοινοποίησης που παρατίθεται στο παράρτημα ΙΙ του εν λόγω Κανονισμού. Συνεπώς, η μεταβολή αυτή κρίνεται ως τυπικού ή διοικητικού χαρακτήρα με βάση το άρθρο 4(1) του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 794/2004.

Νοείται ότι, οι αναπροσαρμογές των προϋπολογισμών των υπολοίπων Προγραμμάτων δεν εγείρουν ζήτημα εφαρμογής του άρθρου 4(2)(α) του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 794/2004 αφού οι προϋπολογισμοί των επιμέρους Προγραμμάτων του Μέτρου ως μέρος του συνολικού Προϋπολογισμού του Μέτρου, διέπονται από την προαναφερθείσα αξιολόγηση του Προϋπολογισμού του Μέτρου, πρόσθετα δε κρίνονται σύμφωνοι με το άρθρο 4.1 (Όρια Κοινοποίησης) του Κανονισμού 651/2014.

Ωστόσο, η συμπερίληψη νέων Προγραμμάτων [«Τεχνολογίες Διαστήματος» και «Ανάπτυξη Καινοτόμων Επιχειρήσεων με Πρωτοποριακές Τεχνολογίες στις Διεθνείς Αγορές (DISRUPT)»] συνιστούν μεταβολή, η οποία δύναται να επηρεάσει «την εκτίμηση του συμβιβασίμου του εκάστοτε μέτρου ενίσχυσης με την κοινή αγορά» με βάση το άρθρο 4(1) του Κανονισμού 794/2004 της Επιτροπής. Ως εκ τούτου, επιβάλλεται η έκδοση νέας απόφασης δυνάμει του άρθρου 10(5)(β) του Νόμου.

Με βάση τους κανόνες των κρατικών ενισχύσεων, η έννοια της επιλεκτικότητας, ως ενός εκ των σωρευτικών κριτηρίων του άρθρου 107(1) της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αφορά στη χορήγηση με κρατικούς πόρους ενός πλεονεκτήματος με επιλεκτικό τρόπο σε ορισμένες επιχειρήσεις ή κατηγορίες επιχειρήσεων ή σε ορισμένους κλάδους της οικονομίας. Ένα πλεονέκτημα δύναται να χορηγείται με επιλεκτικό τρόπο όταν παρέχεται μόνο σε κάποιες επιχειρήσεις εντός συγκεκριμένου κλάδου ή σε (υπό)κλάδο εντός συγκεκριμένης αγοράς. Ως εκ τούτου, η εν προκειμένω συμπερίληψη των ως άνω Προγραμμάτων εγείρει ζήτημα επιλεκτικότητας στο υφιστάμενο Μέτρο, η συμβατότητα της οποίας θα πρέπει να αξιολογηθεί με βάση τους κανόνες των κρατικών ενισχύσεων, αφού οι Προτάσεις που θα υποβάλλονται στο πλαίσιο των εν λόγω προγραμμάτων ή προσκλήσεων θα πρέπει να πληρούν σωρευτικά τα καθορισμένα σ' αυτές κριτήρια επιλεξιμότητας δικαιούχων και επιλέξιμων δαπανών.

Αναφορικά με τη συμβατότητα του Μέτρου με τις πρόνοιες του Κανονισμού 651/2014 υπό τις οποίες το υφιστάμενο Μέτρο αξιολογήθηκε και εγκρίθηκε με την Απόφαση της Εφόρου με αριθμό 445 η οποία ενσωματώνει όλες τις προγενέστερες εγκριτικές Αποφάσεις της Εφόρου για το Μέτρο, αναφέρονται τα ακόλουθα.

Το Μέτρο, παραμένει συμβατό με τα άρθρα 19, 22, 25, 26 και 28 του Κανονισμού 651/2014, τα οποία αφορούν συμμετοχή ΜΜΕ σε εμπορικές εκθέσεις, ενισχύσεις για νεοσύστατες επιχειρήσεις, ενισχύσεις για δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης, ενισχύσεις για δραστηριότητες καινοτομίας για ΜΜΕ, και επενδυτικές ενισχύσεις για ερευνητικές υποδομές, αφού οι επενεχθείσες τροποποιήσεις με την προσθήκη νέων Προγραμμάτων, παρότι διευρύνουν το πεδίο των επιλέξιμων επιχειρήσεων ή κλάδων παραγωγής του Μέτρου, δεν επηρεάζουν τη συμβατότητα του Μέτρου με τις πρόνοιες αυτές, ως η συμβατότητα αυτή έχει αξιολογηθεί και εγκριθεί με τις προαναφερθείσες Αποφάσεις της Εφόρου. Τα νέα Προγράμματα αφορούν κατηγορίες ενισχύσεων των προαναφερθέντων άρθρων του Κανονισμού 651/2014, πρόσθετα δε διέπονται από τις πρόνοιες του Μέτρου ως αυτό έχει εγκριθεί με τις εν λόγω Αποφάσεις.

Τα χρονοδιαγράμματα για δυνατότητες υποβολής προτάσεων που σημειώθηκαν στην παράγραφο Α. β) – ζ) ανωτέρω εμπίπτουν στην προαναφερθείσες Αποφάσεις της Εφόρου.

Η επικαιροποίηση των Πινάκων στην ενότητα 5.4.1 Αμοιβές Προσωπικού για τις Τυποποιημένες Κλίμακες Κόστους δεν επηρεάζουν τη συμβατότητα του Μέτρου ως αυτό έχει αξιολογηθεί με την Απόφαση της Εφόρου με αριθμό 445 αφού οι πρόνοιες του Μέτρου που αφορούν στην ένταση της ενίσχυσης επί των επιλέξιμων δαπανών παραμένουν

¹ Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης L 140, της 30.4.2004, σ. 1.

² Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, L 248 της 24.9.2015, σελ. 9

αμετάβλητες. Θεωρούμε ότι το νέο κόστος που παρατίθεται στους εν λόγω Πίνακες δεν υπερβαίνει το αγοραίο κόστος, για τις επιλέξιμες δαπάνες στις οποίες αφορά.

Οι μεταβολές που αφορούν στην προσθήκη δικαιούχων Προγραμμάτων για πρόσβαση στο Κεντρικό ΓΜΓ, μεία των οποίων γίνεται στην ενότητα Α. θ) της παρούσας Απόφασης, παραμένουν σύμφωνες τόσο με την Απόφαση της Εφόρου με αρ. 404 και ημερομ. 6 Ιουλίου 2022³ όσο και με την Απόφαση με αρ. 445 αφού οι πρόνοιες αυτές δεν επηρεάζουν την αξιολόγησή τους στο πλαίσιο αξιολόγησης του Μέτρου με τις προπαρατεθείσες Αποφάσεις της Εφόρου.

Ως εκ τούτου οι προτιθέμενες τροποποιήσεις του Μέτρου, ως αυτές έχουν παρατεθεί στην παράγραφο Β της παρούσας Απόφασης κρίνονται συμβατές με τον Κανονισμό 651/2014. Ως προς το σύνολο των υπολοίπων προνοιών του υφιστάμενου Μέτρου ισχύουν οι Αποφάσεις του/της Εφόρου με αριθμό 364 και ημερομ. 28 Ιουνίου 2016, 378 με ημερομ. 26 Ιουνίου 2019 και 395 με ημερομ. 13 Δεκεμβρίου 2021 και 401 με ημερομ. 26 Μαΐου 2022, 404 με ημερομ. 6 Ιουλίου 2022 και 445 και ημερομ. 24 Νοεμβρίου 2023. Οι εν λόγω εγκρίσεις για το κοινοποιηθέν Μέτρο ενσωματώνονται και αποτελούν μέρος της παρούσας έγκρισης.

Γ. ΑΠΟΦΑΣΗ

1. Το κοινοποιηθέν Μέτρο, με τίτλο, «Προγράμματα RESTART 2016 - 2020 για Έρευνα, Τεχνολογική Ανάπτυξη και Καινοτομία του Ιδρύματος Έρευνας και Καινοτομίας» κρίνεται ότι συνιστά κρατική ενίσχυση, με βάση το άρθρο 107(1) της ΣΛΕΕ, η οποία είναι όμως συμβατή με τους όρους και προϋποθέσεις του Κανονισμού 651/2014.
2. Οι Αποφάσεις του Εφόρου με αριθμό 364 και ημερομ. 28 Ιουνίου 2016, 378 με ημερομ. 26 Ιουνίου 2019, 395 με ημερομ. 13 Δεκεμβρίου 2021, 401 με ημερομ. 26 Μαΐου 2022, 397 με ημερομ. 3.2.2022, 408 με ημερομ. 24 Νοεμβρίου 2022 και 445 και ημερομ. 24 Νοεμβρίου 2023 ενσωματώνονται και αποτελούν μέρος της παρούσας έγκρισης.
3. Το Μέτρο είναι συμβατό με τον Κανονισμό 651/2014.
4. Το Μέτρο τίθεται σε ισχύ μετά τη δημοσίευση της παρούσας Απόφασης στην Επίσημη Εφημερίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας.
5. Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στο Ίδρυμα Έρευνας και Καινοτομίας.

Λευκωσία, 20 Μαρτίου 2024.

ΣΤΕΛΛΑ ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ,
Έφορος Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων.

Ε.Ε.Κ.Ε. 25.06.001.908.453

³ ΕΕ της Δημοκρατίας με αρ. 5376 και ημερομ. 8.7.2022, σελ. 3945.